

„დამტკიცებულია“

ა(ა)იპ საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ტბელ აბუსერისძის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტის რექტორის, სხალთის მთავარეპისკოპოსის სპირიდონის მიერ
ბრძანება: N01-07-09/გ. 15.11.2017 წ.

ა(ა)იპ საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა

ტბელ აბუსერისძის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტის სწავლების ხარისხის განვითარების შესაძლებლობების შეფასების მექანიზმები

ა(ა)იპ საქართველოს საპატრიარქოს წმიდა ტბელ აბუსერისძის სახელობის სასწავლო უნივერსიტეტში (შემდგომში - „ტბელის უნივერსიტეტი“) მოქმედი ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემა ითვალისწინებს ციკლს: „დაგეგმე, განახორციელე, შეამოწმე, განავითარე“.

„დაგეგმე, განახორციელე, შეამოწმე, განავითარე“ - გულისხმობს ხარისხის უზრუნველყოფის სისტემის მუშაობის შემდეგ სქემას.

- ✓ პირველი ეტაპი: „დაგეგმე“ – გულისხმობს კონკრეტული სამუშაოს დაგეგმვას;
- ✓ განისაზღვრება საქმიანობის ამოცანები, შემსრულებელი სტრუქტურები და პირები; განისაზღვრება განხორციელების თანმიმდევრობა, ასევე, თუ ვინ და რა პრინციპით ახდენს შესასრულებელი ამოცანის დაგეგმვას. ვინ განსაზღვრავს, თუ რამდენად სწორადაა დაგეგმილი ეს სამუშაო;
- ✓ მეორე ეტაპი: „განახორციელე“ – ითვალისწინებს დაგეგმილი სამუშაოების განხორციელებას, დასახული გეგმისა და თანმიმდევრობის მიხედვით;
- ✓ მესამე ეტაპი: „შეამოწმე“ – ამ შემთხვევაში, მნიშვნელოვანია შემოწმების მექანიზმები და მეთოდები. გამოიკვეთება, თუ რა მუშაობს და რა არ მუშაობს, რის შესაბამისადაც მოიძებნება მიზეზები;
- ✓ მეოთხე ეტაპი „განავითარე“ – დასკვნით ეტაპზე ჯამდება შედეგები, განისაზღვრება ნაკლოვანებები, ხორციელდება მსჯელობა შემოწმების დროს გამოვლენილი მიზეზების ირგვლივ და ისახება მათი აღმოფხვრის გზები.

შეფასების მოსამზადებელი ეტაპი მოიცავს რამდენიმე საფეხურს:

- ✓ შეფასების კრიტერიუმების განსაზღვრა შესაფასებელი ობიექტის მიხედვით;
- ✓ შეფასების პროცედურის შემუშავება;

- ✓ შეფასების შედეგების ანალიზის ფორმის შემუშავება.

შიდა და გარე შეფასების ასპექტები:

- ✓ საგანმანათლებლო პროგრამების, სასწავლო კურსების შეფასება;
- ✓ სასწავლო პროცესის შეფასება;
- ✓ სწავლების ადამიანური და მატერიალური რესურსებით უზრუნველყოფის შეფასება;
- ✓ პროგრამის განვითარების პროცესით დაინტერესებული მხარეების (დამსაქმებლები, აკადემიური პერსონალი, სტუდენტები, კურსდამთავრებულები) აზრის და დამოკიდებულების კვლევა.

I. საგანმანათლებლო პროგრამების შეფასების სისტემა

საგანმანათლებლო პროგრამების და მისი სტრუქტურული ელემენტების შეფასებისათვის არსებობს ხარისხის უზრუნველყოფის შემდეგი საშუალებები

- ✓ საგანმანათლებლო პროგრამის ფორმა;
- ✓ საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავების ინსტრუქცია სწავლების სხვადასხვა საფეხურისათვის;
- ✓ სილაბუსის ფორმა;
- ✓ საგანმანათლებლო პროგრამის წარდგენისა და დამტკიცების წესი.

პროგრამის სტრუქტურა:

- საგანმანათლებლო პროგრამის სახელწოდება;
- განათლების საფეხური;
- კვალიფიკაცია და მისანიჭებელი აკადემიური ხარისხი;
- პროგრამის მოცულობა ECTS;
- სწავლების ენა;
- სწავლების ღირებულება;
- პროგრამაზე მისაღებ სტუდენტთა მაქსიმალური კონტინგენტი;
- პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა;
- პროგრამის მიზანი;
- სწავლის შედეგი;
- სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა;
- სწავლების და სწავლის მეთოდები;
- სწავლის გაგრძელების საშუალება;
- სასწავლო პროცესის საკადრო უზრუნველყოფა;

- პროგრამის ხელმძღვანელი;
- სასწავლო პროცესის მატერიალურ-ტექნიკური რესურსი.

სილაბუსის სტრუქტურა:

- სასწავლო კურსის დასახელება;
- სწავლების საფეხური;
- კურსის ტიპი;
- საგანმანათლებლო პროგრამის/ფაკულტეტის სახელწოდება;
- ECTS კრედიტების რაოდენობა და საათების განაწილება სტუდენტის

დატვირთვის შესაბამისად:

- ლექტორი;
- სასწავლო კურსის მიზანი;
- სასწავლო კურსის შესწავლის წინაპირობა;
- სწავლებისა და სწავლის მეთოდები;
- სასწავლო კურსის შინაარსი;
- სტუდენტის ცოდნის შეფასების კრიტერიუმები;
- სავალდებულო ლიტერატურა;
- დამხმარე ლიტერატურა და სხვა სასწავლო მასალა;
- სწავლის შედეგი.

პროგრამების შეფასებისას ყურადღება ექცევა ზემოთაღნიშნულ სტრუქტურის ერთეულების არსებობასა და მათ შორის თანხვედრას, ანუ, რამდენად შეესაბამება სწავლის შედეგები პროგრამის მიზანს, რამდენად შესაფერისია სწავლის მეთოდები დასახული მიზნების მიღწევისათვის, რამდენად ადეკვატურია შეფასების მეთოდები, რესურსები და ა.შ.

პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევის გასაუმჯობესებლად რეკომენდირებულია შემდეგი რაოდენობრივი და თვისობრივი ინდიკატორის გამოყენება:

- უნივერსიტეტი ყოველწლიურად ამზადებს თვითშეფასების ანგარიშს და წარუდგენს სსიპ. განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნულ ცენტრს (გარე შეფასება);
- დარგობრივი და ზოგადი კომპეტენციები შესაბამისი უნდა იყოს ეროვნული კვალიფიკაციების ჩარჩოსთან;
- პროგრამის განხორციელებაში ჩართული აკადემიური პერსონალის/მოწვეული პროფესორების/მასწავლებლების გამოკითხვის შედეგები;

- დამსაქმებელთა შეფასება;
- პროგრამის კურსდამთავრებულთა გამოკითხვის შედეგები;
- პროგრამაში მონაწილე სტუდენტების აკადემიური მოსწრების მაჩვენებელი;
- პროგრამაში მონაწილე სტუდენტების სხვა პროგრამებზე გადასვლის მაჩვენებელი;
- უნივერსიტეტის სხვა პროგრამებიდან აღნიშნულ პროგრამაზე გადმოსვლის მსურველთა რეგისტრირებული განაცხადების რაოდენობა;
- სხვა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებიდან აღნიშნულ პროგრამაზე გადმოსვლის მსურველთა რეგისტრირებული განაცხადების რაოდენობა;
- უნივერსიტეტში სწავლის მსურველთა რეგისტრირებული განაცხადების რაოდენობა;
- სტუდენტთა დასაქმების მაჩვენებელი;
- პროგრამის კურსდამთავრებულთა დიპლომის საშუალო ქულა;
- სახელმწიფო სასწავლო გრანტის მქონე სტუდენტების რაოდენობა;
- სწავლების შემდგომ საფეხურზე ჩარიცხული სტუდენტების რაოდენობა;
- პროგრამის მონაწილე სტუდენტების პროგრამის პროფილის მიხედვით დასაქმების მაჩვენებელი;
- პროგრამის მონაწილე სტუდენტების არაპროფილურად დასაქმების მაჩვენებელი.

„ტბელის უნივერსიტეტი“-ში პროგრამის შეფასებას ახდენს, „ტბელის უნივერსიტეტი“-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური. პროგრამის შეფასება ხდება რაოდენობრივი და თვისებრივი ინდიკატორების ურთიერთშეჯერებისა და ანალიზის საფუძველზე. პროგრამის შიდა და გარე შეფასების შედეგად „ტბელის უნივერსიტეტი“-ის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური, ფაკულტეტების ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურებთან თანამშრომლობით, შეიმუშავენ კონკრეტულ რეკომენდაციებს პროგრამის განხორციელების და სწავლის შედეგების მიღწევის შემდგომი სრულყოფის მიზნით. რეკომენდაციები წარედგინება აკადემიურ საბჭოს და ფაკულტეტების საბჭოებს.

II. სასწავლო პროცესის შეფასების სისტემა

ხარისხის სამსახურის ძირითადი ამოცანაა, სასწავლო პროცესის შედეგების ანალიზის საფუძველზე დაადგინოს, რამდენად ადეკვატურად მიმდინარეობს სწავლება, გამოავლინოს პრობლემები და დასახოს მათი აღმოფხვრის გზები.

სასწავლო პროცესის უმთავრეს შედეგს და შესაბამისად, მის ყველაზე უფრო ფართოდ აღიარებულ ინდიკატორს, სტუდენტების აკადემიური მოსწრება წარმოადგენს. ცხადია, აკადემიური მოსწრების ანალიზის გარდა, სასწავლო პროცესის შეფასებისას, მნიშვნელოვანია პროცესში მონაწილე ყველა მხარის-აკადემიური პერსონალის, ადმინისტრაციისა და სტუდენტების, რიგ შემთხვევებში დამსაქმებლის და კურსდამთავრებულების გამოკითხვა.

სტუდენტების აკადემიური მოსწრების ანალიზის საფუძველზე, შესაძლებელია შემდეგი სახის ინფორმაციის მოპოვება:

- საგანმანათლებლო პროგრამისა და ცალკეული კურსების სირთულის ხარისხი;
- სწავლების მეთოდების ადეკვატურობა შეფასების მეთოდებთან და კრიტერიუმებთან;
- აკადემიური პერსონალის პედაგოგიური თვისებები;
- სტუდენტების მომზადების დონე.

სასურველია, ამგვარი ანალიზი რეგულარულად ჩატარდეს თითოეული ფაკულტეტის მიერ ყოველი სემესტრის დასრულებისას, რადგანაც, ის უმნიშვნელოვანეს ინფორმაციას გვაწვდის სასწავლო პროგრამების, პროფესორ-მასწავლებელთა მუშაობისა და სტუდენტთა სწავლების შესახებ.

კრედიტების ტრანსფერისა და დაგროვების ევროპულ სისტემაში (ECTS) შემუშავებულია სტუდენტთა რანჟირების სკალა: საუკეთესო სტუდენტების (ყველაზე მაღალქულიანი) რაოდენობა საერთო რაოდენობის 10%-ს არ უნდა აღემატებოდეს, შემდეგ კი საფეხურად 25%, 30%, 10%. რანჟირების სკალის მიხედვით, სტუდენტთა ძირითად მასას საშუალო მოსწრება უნდა ჰქონდეს ძალიან მაღალი და დაბალი ნიშნები კი - სტუდენტთა შესაბამისად 10-10 %-ს.

III. პერსონალის შეფასების სისტემა

აკადემიური პერსონალის ხარისხი განისაზღვრება, მისი სწავლებისა და სამეცნიერო კომპეტენციით.

სწავლების კომპეტენცია

აკადემიური პერსონალის უპირველესი დანიშნულება სტუდენტისათვის ცოდნის გადაცემაა.

სწავლების ხარისხის დადგენისათვის რეკომენდირებულია შემდეგი კრიტერიუმების გამოყენება:

- პროგრამის ეფექტურად დაგეგმვისა და შემუშავების უნარი. იგულისხმება სილაბუსის შემუშავება, სწავლებისა და შეფასების ადეკვატური მეთოდების შერჩევა, კურიკულუმის შემუშავებაში მონაწილეობა და სხვა;
- უშუალოდ სწავლების, ანუ ცოდნის გადაცემის, მიწოდების უნარი - იგულისხმება სტუდენტების მოტივირება, მოცემული საგნით მათი დაინტერესება, სტუდენტებთან ეფექტური კომუნიკაცია, სტუდენტების ობიექტური შეფასება და სხვა;
- კურსის მართვის უნარი – იგულისხმება სასწავლო კურსის განხორციელებასთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული მოვალეობების შესრულება, მაგ: როგორცაა კონსულტაციები.

დასაშვებია, რომ სწავლებისა და სამეცნიერო კომპეტენციის გარდა, მიზანშეწონილად ჩაითვალოს აკადემიური პერსონალის სხვა თვისებების შეფასებაც, მაგ: როგორცაა:

- ნებაყოფლობითი ადმინისტრაციული მოვალეობების შესრულება- სხვადასხვა სახის კომისიებისა თუ საბჭოების (ფაკულტეტის, უნივერსიტეტის აკადემიური თუ სხვა) წევრობა და მათ მუშაობაში აქტიური მონაწილეობის მიღება;
- ადმინისტრაციული თანამდებობების დაკავება- დეკანი, საბჭოს თავმჯდომარე და სხვა;
- აქტიური ურთიერთობა დამსაქმებელთან და სხვა სოციალურ პარტნიორებთან;
- მუშაობა სტუდენტთა ხელშემწყობ სტრუქტურებში;
- და სხვა.

IV. პროგრამის განვითარების პროცესში დაინტერესებული მხარეების (დამსაქმებელი, აკადემიური პერსონალი, სტუდენტები, კურსდამთავრებულები) აზრისა და დამოკიდებულების კვლევა

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მუშაობის აუცილებელი ელემენტია „ტბელის უნივერსიტეტი“-ის მუშაობაში მონაწილე ყველა მხარის აზრის და დამოკიდებულების კვლევა. კვლევის/გამოკითხვის ობიექტად მოიაზრება:

- სტუდენტები;
- აკადემიური პერსონალი;
- დამსაქმებლები;

- კურსდამთავრებულები;
- და სხვა.

გამოკითხვა სპეციფიკური პროცესია, რომელიც შესაბამის დარგობრივ კომპეტენციას მოითხოვს: კითხვარების შედგენა, უშუალოდ გამოკითხვის წარმოება, შედეგების რაოდენობრივი და თვისობრივი ანალიზი, კვლევას აწარმოებს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური. მან მკაფიოდ უნდა განსაზღვროს კვლევის თემა და მოახდინოს შედეგების ანალიზი.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ, რეკომენდირებულია კვლევის წარმოება შემდეგი საკითხების შესწავლისათვის:

- სასწავლო პროცესის მახასიათებლები. ამ შემთხვევაში შეიძლება გამოიკითხოს, როგორც სტუდენტი, ასევე, აკადემიური პერსონალი;
- სამეცნიერო პროცესის ეფექტურობა;
- პროგრამების რელევანტურობა შრომის ბაზრისათვის - კითხვარი დამსაქმებლებისათვის;
- სტუდენტების შიდასაუნივერსიტეტო მობილობის მიზეზები;
- უნივერსიტეტის მართვის ეფექტურობა.

კვლევების დაგეგმვისას აუცილებლად უნდა გავითვალისწინოთ კითხვარების შემუშავების, რესპოდენტთა გამოკითხვის და სხვა მეთოდები.